

Disputatio politica de subditis septimi gradus, hoc est, agricolis & pastoribus

<https://hdl.handle.net/1874/340908>

DISPUTATIO POLITICA,
D E
 SUBDITIS SEPTIMI

GRADUS,

HOC EST,

AGRICOLIS & PASTORIBUS.

Q V A M

Fayente Deo Opt. Max.

SUB PRÆSIDIO

Clarissimi Doctissimiq̃ Viri,

D. DANIELIS BERCKRINGERI,

Lib. Art. Magist. & Philosophiæ Practicæ atque

Eloquentiæ in Almâ Ultrajectinâ Professoris,

Publicè defendere conabitur,

JOHANNES ab EWYCK, Ultrajectinus.

Ad diem 22 Junii, horâ 8 matutinâ.

ULTRAJECTI,

Ex Officinâ JOANNIS à WAESBERGE,

Anno MDCXLIX.

Reverendo, Spectabili, ac Prudenti Viro,

D. HERMANNO ab EWYCK,
Templi Mariani apud Ultraje-
ctinos Canonico, Parenti meo,
quoad vivam, filiali amore pro-
sequendo:

U T E T

Amplissimo, Consultissimoque Viro,

D. JODOCO ab EWYCK, I. V.
D. & in Curia hac Provinciali
causarum patrono peritissimo,
Patruo meo in æternum colen-
do:

Hæc studiorum primitias,

D D D.

J. ab EWYCK

Respond.

Subditis Septimi Gradus,

Hoc est,
Agricolis & Pastoribus.

THE S I S I.

*O*rdinem Artificum & Opificum in Ordine Subjectionis subexcipiunt Agricola & Pastores, quorum Ordo peremptorius in Republica bene formatâ, cum ob alia, tum inter alia, quia Naturalissimus, Antiquissimus, Pissimus, sive Innocentissimus & Honestissimus, Lucidissimus, Vtilissimus, adeoq; sexies septies Necessarius.

I I.

Naturalissimus est hic Ordo: Quoniam ex naturæ primitus instituto, & non hominum. *Aristoteles lib. 1. Polit. cap. 10.* Ecce? Quia enim magis secundum naturam est, ex terrâ, quæ mater & nutrix nostra est, quàm aliundè, nutriri, præsertim cum naturaliter cunctis à matre nutrimentum suppeditetur, & ab ipso generationis initio omnibus rebus viventibus concedatur, in primis autem hominis gratiâ id factum sit, quem natura tanquam perfectissimum animal intendit. *Idem Ibidem.* Vnde pater vivendi hominibus ager indigetatur, & alma parens tellus, passim apud Poëtas, tam Græcos, quàm Latinos.

I I I.

Antiquissimus est hic Ordo: Quia præter naturam ortum suum debet Saturno, qui primus Italos agriculturam edocuit, ferosquè homines, & raptò vivere assuetos, ad compositam vitam eduxit, debet Evandro, qui fruges in Græciâ primùm Italicis hominibus ostendit, serendiquè ulum mon-

stravit, excolendæque terræ gratiâ primus boves in Italiâ
juxit, debet Isidi, quæ tritici & hordei frumentum invenit,
debet Osiridi, qui frugum & hederæ culturam detexit, & pro-
pè Nysam vitis plantationem, sicuti Mercurius oleæ, Apollo
lauri. *Aurelius Victor de Orig. Gent. Rom. Diodorus Siculus lib. 1.
Biblioth. Hist. sect. 14. 15. 16. 17. Ut de Baccho & Cerere nihil
dicam, magnis numinibus, aut nominibus, Apollini? Immo Deo
autem, Evandro, Isidi, Osiridi, Mercurio, Apollini? Immo Deo
ter optimo maximo, omnium rerum fatori. Divina namque
natura dedit agros, ars verò humana ædificavit urbes, neque
unquam defuerunt agri in terris, sicut defuere urbes, quia fuit
tempus, cum rura colerent homines, neque tamen urbem ha-
berent. *Varro lib. 3. de Re Rust. Ut ita, cum duæ sint vitæ, rustica
& urbana, antiquior multò urbanâ sit rustica: Idem Ibidem: Ut
quæ cum Adamo cœperit, generis humani sequitur.**

I V.

*Piissimus, hoc est, Innocentissimus juxta & Honestissimus est hic Ordo:
Quia in vitâ rusticâ multæ nã multæ dantur sensibiles virtutes,
nominatim humilitas, finita divitiarum appetitio, contemptus
honorum, animi simplicitas, frugalitas vitæ, victus moderatio.
Aristoteles lib. 6. Politic. cap. 4. In rusticis siquidem moribus, in
victu arido, in horridâ hâc incultâque vitâ, maleficia haud gi-
gnuntur: Cicero pro Roscio Amerino: Minimeque mala cogi-
tant, qui in agriculturâ occupati sunt studio. Cato de Re Rust.*

Neque enim vita alia magis est libera, & vitio carens,

Quàm qua relictis manibus campos amat:

Non illum avara mentis inflamat furor,

Non aura populi, & vulgus infidum bonis,

Non pestilens invidia, non fragilis favor. Seneca.

Vnde felicem prædicat Poëta Claudianus eum, qui propriis
ævum trãfegit in arvis, & alter Poëta fortunatos nimium, sua
si bona nôrint, agricolas! Poëta autè? Immo ipse augur Apol-
lo, cujus oraculo Mylon quidam ἀγλαός dictus, uti & alius qui-
dam Πλοφιδίους nomine, ἀγλαός, quòd ambo vitæ rusticæ
de-

dedissent operam, cui sanctissimi nobilissimique viri studuerunt, patriarchæ, inquam, & Romæ principes viri, Cincinnati, Fabricii, Serrani, Catones, Stolones, Cicerones, Lentuli, Pisones, Fabii, Curii, Coruncani, Fabricii, aliiquæ triumphales homines, quos inter aratra vixisse, depositisque in gremio Capitolini Iovis laureis rusticatos esse accepimus. Quorum olim scepra in aratri formam effigiata leguntur. *Latinus Pacatus Drep. Paneg. cap. 9. Iunius quest. Polit. 61. Timplexus lib. 5. Polit. cap. 5. q. 15.* Neq; ex aliâ causâ domi quondam probro datum civi Romano, si quo casu à rusticis tribubus ad urbanas transfuisset, è rure ad urbem. *Alexander ab Alexandro lib. 3. gen. dier. cap. 11.* Scilicet in agris vita innocentior, & mores puriores, quàm in urbe. Ut enim flumina per se dulcia, cum in mare venerint, salsescunt: sic homines haud mali, ex agris in urbem redacti, tactu inquinantur & mistione. *Lipsius Cent. 1. ep. ep. 8.* Quo intuitu catci Romani, virum bonum cum laudabant, eum ita laudabant: Bonum agricolam, bonumque colonum: Amplissimeque laudari existimabatur, qui ita laudabatur, eò quod iustissima possessio hominibus foret ager, agriculturæque redditus essent innocentissimi, terrâ multo cum scenore reddente, quod accepit, idque honestè, & sine dedecore. *Cato lib. de Re Rust. cap. 1.*

V.

Strenuissimus est hic Ordo: Quia agricolæ sub dio & in labore nutriuntur, sunt solis patientes, negligentes umbrarum, balnearum nescii, ignari deliciarum, simplicis animi, parvo contenti, duratis ad omnem laborum tolerantiam membris. *Vegetius lib. 1. Rei Mil. cap. 3.* Indurat indurat siquidè agricultura corpora hominum, neque mutila efficit, sicut officina verum talia, quæ foris excubare valeat, laboremque ferre, & pericula adire, ut quorum possessiones sint extra munitiones. *Aristoteles lib. 6. Polit. cap. 4.* Scilicet durities in milite maximè commendatur, hæc autem in agricolis, qui sudo & udo cælo apti, ad omnes labores impigri, quibus fames pro condimento, na-

Aurcium pro cibo, humus pro cubili, arbutum pro taberna
culo. *Besoldus Dissert. Philolog. de arte iureque belli, cap. 2. num. 8.*

V I.

Utilissimus est hic Ordo: Quia non solum cultus & ornatus
plerusque vite ab agris, sed vita ipsa: Agricolatio moriatur, &
simul humanum genus. *Lipsius Cent. 1. ep. ep. 8.* Quam in rem
sic Cicero: Semper semper boni assiduique agricolæ referta
cella vinaria olearia & penuaria est, villaque tota locuples
abundat porco, hædo, agno, gallinâ, lacte, caseo, melle. *De Se-
nect.* Istorum leges Romuleæ vetabant rusticos avocari ab o-
peris, octoque dies culturæ agrorum impendebant, nonum
verò urbanis & nundinis. *Alexander ab Alexandro genial. dier.
lib. 3. cap. 11.* Apud eosdem Romanos censorium ideò pro-
brum fuit, agrum malè colere, aut minùs arare, quàm verte-
re. *Plinius lib. 18. Hist. Nat. Varro lib. 2. de re rust. in præf.* Tanti
fecerunt studium agriculturæ!

V I I.

Iucundissimus quoque etiam est hic Ordo: Neque enim segetibus
solum, & pratis, & vineis, & arbutis, res rusticæ lætæ sunt,
sed pomariis etiam, & hortis, tum pecudum pastu, & apum
examinibus, tum florum omnium varietate, neque consuetu-
dines modò delectant, sed etiam institutiones, quibus nihil in-
venit agricultura solertius. *Cicero de Senect.* Vndè voluptates a-
gricolarum ad sapientis vitam quàm proximè accedere vidē-
tur. Eaque re commoti heroës viram in arvis exegerunt. Sanè
Hercules suâ manu quercus sevisse perhibetur, Cyrus in quin-
cuncem disposuisse arbores. Vt Diocletianum, Attalum Per-
gamenum, M. Valerium Corvinum, Masinissam, Scipionem,
silentii sipario involvam. *Schonbor. lib. 3. Polit. t. 46.* Usque aded
Tempus in agrorum cultu consumere dulce! *Ovid. 2. de Pont. el. 7.* Et
cur non? Vt enim generosas feras cavea domat & frangit, sic
altas mentes urbicus ille carcer: Equum ad cursum apertus
& liber circus provocat, animum ad libertatem vacans va-
gansque aura. *Lipsius Cent. 1. ep. ep. 8.*

V I I I.

Deniq; Summè Necessarius est hic Ordo, cum sine agricolis nulla consistere aut conservari Respublica possit. *Aristoteles lib. 1. Polit. cap. 5.* Alimenta namque sunt necessaria Reipublicæ, hæc autem agricolæ suppeditat, uti & vestimenta. *Idem ibidem.* Scilicet omnes reliquæ artes bene habent, cum terra bene colitur, jacent, cum terra neglecta jacet. *Xenophon in Oecon.* Cujus colendæ artes propterea Plato, cum institueret, quemadmodum civitas bene beateque habitari posset, imprimis necessariam esse duxit. Ut breve faciam: Equidem haud scio cum Cicerone, vitâ rusticâ an ulla vita beator esse possit, non solum officio, quo hominum generi universo cultura agrorum est salutaris, sed & delectatione, & saturitate, copiamque omnium rerum, quæ ad cultum hominum, & cultum Deorum pertinent. *Dialog. de Senect.* Dicamus nos sanè Dei, Christianissantes, non Ciceronissantes.

I X.

Contra Agricola mastigas, qui totum ordinem rurestem ex Republica proferunt, cum ob alias, tum ob sequentes rationes. I. Quia res rustica sit lordidum opus, & nullius præceptoris magisterio egens: *Columella lib. 1. de Re Rust:* Aliena ab omni politione elegantia: *Cicero 3. de Fin:* Tum infinita. Serendum siquidem hæc, ut metas, & metendum, ut seras, absurdo rei circuitu. *Stobæus ex Favorino Serm. 55. 11.* Quia mendax, ut quam res incertissimo venti tempestatesque moderentur, quæque spe magis, & jucunditate quâdam, quàm fructu atque emolumento teneatur. Etenim ad incertum casum & eventum certus quotannis labos, & certus sumtus impenditur, annona verò precium, nisi in calamitate fructuum, non habet, si autem ubertas in percipiendis fructibus, tunc consequitur vilitas in vendendis, ut malè vendendum intelligas, si processit, aut malè perceptos fructus, si rectè licet vendere. *Cicero Verrinâ. 5. 11.* Quia totum genus agrorum *Cicero de Officiis 2. 1. 1.* tum sanè quàm querulum. Modò enim siccitatem

de

deplorant, modò imbres, modò uredinem, modò calorem
intempestivum, modò frigus. *Plato in Axiocho.* Qualis ille
apud Simocattum, qui sic de se & suo ordine quiritabundus,
immò minitabundus: Nihil nihil in rerum natura miserius
agricolis, etiam venti nos infelices tyrannide premunt, perdit
nos Auster, spicas mihi ad nihilum redegit, vites perdidit, & u-
vas corruptit, atq; in iudicium trahere non possum auctorem
injuriam. Propterea falcem & sarculum auferam, atque scutum
galeam gladiumque in eorum locum capiam, miles fiam, &
arte mutatâ fortunam circumscribam. Nec non alius, apud
eundem, quem sic inducit loquentem: Civiles tempestates
fugiens rus hîc precio conduxî, sed in majora conjectus sum.
Modò enim frumenti putredinem hostem habeo, modò lo-
custas, aliâs etiam grandinem, p̄ ruina fruges perdit ac vastat,
ut inexorabilis tyrannus, & sudores meos infelix ventis lar-
gior. Heu misero mihi! Quò me vertam? *Ep. 79. & 41.*

X.

Sed quis non videt, vitia agricolarum conjici in agricultu-
ram, ipsam naturam accusitari, perque ejus latus peti Deum,
naturę autorem, peti Imperatores & Reges, Dei vicarios, qui
ordinem hunc variis privilegiis muniverunt, quæ ex scrinio
Iuris compilavit Renatus Choppinus, & justo volumine per-
secutus est, quò lectorem remitto. Sunt enim pleraque o-
mnia Iuridicorum, & supra captum Philosophicum.

XI.

*Ad Agricolas etiam refero Pastores, qui secundum Aristote-
lem quasi vivam exercent agriculturam, dum sectantur pecu-
des, locum subindè ob pascua mutant.* *Lib. 1. Polit. cap. 8.*
Quorum ordo probatur. I. Quia vita pastoritia ab ipsâ natu-
râ est instituta atque introducta. Versatur enim circa alimen-
tum & ipsa, quod ab ipso generationis initio omnibus viven-
tibus natura concessit. II. Quia antiquissima, & agriculturæ
coævâ. Ante inventionem namque pecunię hominum di-
vitiarum constiterunt, in pecudum numero. Vnde, cum à se-
ne

ne Catone quæreretur, quid maximè in re familiari expedi-
ret? Respondit: Benè pascere. Quid secundum? Satis be-
nè pasc. re. Quid tertium? Benè vestire, aut vitare. Quid
quartum? Arare, Cicero 2. Off. III. Quia sanctissimi quique
& Deo gratissimi homines vitam pastoritiam sectati sunt, lo-
cumquè huic hominum generi inter cives in suâ Republicâ,
dederunt ferè omnes legillatores ob studij utilitatem, & ne-
cessitatem prementoriam.

COROLLARIA RESPONDENTIS.

1. **E**thica non est scientia.
2. **E** omnia appetunt bonum.
3. Non datur in hac vitâ summum bonum.
4. Causa virtutis moralis est consuetudo.
5. Homo est libero arbitrio præditus.
6. Licet uti stratagematis & antistratagematis.
7. Sed non item mendaciis.
8. Imperium Romanum jure est translatum ad Germanos.
9. Imperium hoc Germanicum nec est purè Monarchicum, nec
purè Aristocraticum, sed mixtum.
10. Principes Electores sunt dignitate regibus pares? Aff.
11. Nobilitas non est figmentum, sed habet fundamentum in re.

F I N I S.

Ad ingeniosissimum Iuvenem,

JOANNEM ab EWYC

O Felix Juvenis, tu nimium capax,
Qui nunc eloquio bella politica,
Exercere studes? non trepidâ manu
Certaturis eris, si tibi palma sit,
Virtus nobilium, quæ dominos vehit,
Ad castella Deûm: nunc animis opus,
Ut tu Palladias fortiter occupes
Aras thuriferas, non sine gloria
Tantovictor ovans, ibis ab agmine
Si Martis [minimo vulnere saucius]
Ingentes valeas frangere machinas,
Atque hostem solidæ mentis acumine
Deturbare tuo? nil super est mali,
Oro ne timeas, dulce periculum.
Nemo belligeris te prior artibus,
Nemo te ingenii viribus aptior,
Hector solus eris, non imitabilis,
Pergas, sic proavos tollere honoribus,
Atque ornare patrum stemmata laudibus.

Amico meo singulari,

Posui.

G MULOCK.